

tartani. Ennek egyik legfontosabb eleme a racionalizálás.

Kapy Béla evangélikus püspök foglalkozott a keresztény egyházak helyzetével és az egyes külföldi országokban, az állam által irányított egyházpolitikával, a világnézeti kereszténységgel, majd hazai egyházpolitikai problémákra tért ki. Szükségnek véli a kongruenztörvény revízió alá vételét, a tanárok, tanítók anyagi kérdéseinek rendezését, valamint a lelkeszek jövedelmének felemelését. Fontos, hogy az ifjúság vallásos nevelésben részesüljön. Ezzel kapcsolatban az önálló hitoktatás dotálásával foglalkozott. Megállapította, hogy a munkaerős értékelésben nagy eltolódás következett be, a fizikai munkaerők értéke felugrott, a szellemi munkaerők értéke pedig mélyen alászállt. A szellemi munkások javadalmazását fel kellene valamilyen módon emelni.

Nemzetvédelmi szempontból rendkívül fontosnak tartja a honvédség fejlesztését, amely keresztény tüzhelyünket, oltárainkat védelmezi és a honvédségtől semmi áldozatot nem szabad sajnálni. A kormány szakadatlanul végzi az országban a lélekélesztés munkáját. Szükség, hogy a nemzet mint egy ember álljon a mai megpróbáltatások idejében és érezze azt, hogy történelmi jövőjéről van szó. Éreznie kell a nemzetnek, hogy Istentől megszabott küldetése van, amelyet teljesíteni kell. A költségvetést elfogadta.

Ezután Purgly Emil elismeréssel szólott a belügyminiszternek a nyugalom fenntartására tett kísérleteiről és intézkedéseiről. A belügyi tárcával kapcsolatban szövegátette a kormány szociális intézkedéseit és helyeselte az ONCSA házépítő akcióját.

Báró Radvánszky Albert röviddel két óra után a vitát félbeszakította és bejelentette, hogy a felsőház délután négy órakor folytatja a költségvetés tárgyalását.

A felsőház folytatólagos ülését délután 4 órakor nyitotta meg újból báró Perényi Zsigmond elnök. A következő felszólaló Kaas Albert hangoztatta, hogy férfias bátorsággal kell a kormány elé vinni a tapasztalt visszaéléseket és visszaeséseket, mert csak így lehet az egyensúlyt biztosítani.

Kállay Tamás részletesen foglalkozott a mezőgazdasági kérdésekkel. A költségvetést a kormány iránti teljes bizalommal elfogadta.

Vékás József a mezőgazdasággal és a falu lakosságának helyzetével foglalkozott. Szükségnek tartja a népviselet visszaállítását és terjesztését. A falusi papokról és tanítókról jobban kell gondoskodni. Végül a szórványkérdéssel foglalkozott. A költségvetést elfogadta.

Vitéz Boga Alajos felszólalása elején a keleti veszedelemre tért ki, amely súlyos veszélyt jelent a magyar keresztény gondolatra és mindenre, ami kedves számunkra.

Csiky Albert a székely kisépesség nevében szólalt fel és a kisépességgel kapcsolatos problémákat tette szóvá. A csütörtöki vita utolsó szónoka Medvitz Ferenc

volt, aki a magyar görögkeleti egyház helyzetét tette szóvá.

A felsőház ülése fél 8 órakor ért

vég. Pénteken délelőtt 10 órakor folytatják a jövőévi költségvetés általános vitáját.

Szent-Györgyi Albert előadása Debrecenben az izommal kapcsolatos kutatásainak eredményéről

Debrecen, december 16. Világhírű vendége volt a Debreceni Tisza István Tudományos Társaságnak. A Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert professzor tartott előadást a belklinikai előadóteremben, mely bizony nagyon kicsinynek bizonyult erre az ünnepélyes alkalomra.

Viharos ováció fogadta a terembe lépett Szent-Györgyi professzort, akit a társaság nevében dr. Went István professzor, elnök üdvözölt meleg szeretettel, mint a Tisza István Tudományos Társaság székhelyi előadása alkalmából.

Amidőn társaságunk mélyen átértékelte annak szükségességét, hogy szoros személyi és munkatársi kapcsolatot teremtsen a magyar biokémiai kutatás legnagyobb mesterével, akkor ezzel egyrészt tiszteltetét nyilvánítja Szent-Györgyi professzor személye és elismerését az ő rendkívüli értékű tudományos munkássága iránt, másrészt azonban megakartta hajtani az elismerés zászlaját az előtt a tudományág előtt is, amelyet Szent-Györgyi Albert személye képvisel. Különös örömet jelent számunkra, hogy a biokémiai kutatás egyik legzseniálisabb uttoróját, a felfedezések hőjét, Szent-Györgyi professzort körünkben üdvözölhetjük.

Percekig tartó tapsvihár zúgott fel, amikor Szent-Györgyi professzor az előadószínt mellé lépett, hogy »az izomrágás problémáiról« beszéljen.

Régi tapasztalat — mondta nagy érdeklődéssel kísért előadásában —, hogy az ember saját házában lehet legkevésbé proféta és ott nem nagyon nyer méltánylást. Annál érdekesebb, hogy ilyen megkezdés éri és ilyen meleg fogadtásban részesül, amilyenhez én csak külföldön vagyok szokva.

Hálájának adott kifejezést, amiért a Tisza István Tudományos Társaság megtisztelte.

Most először számolok be nyilvánosság előtt azokról a kutatásokról, amelyek három év óta minden erőmet, nappalomot, sőt éjszakaiamat is igénybe veszi.

Miért szeretjük mi fiziológusok és biokémikusok az izmot? Minden biokémikus és fiziológus szerelmese az izomnak. Medikus koromban két dolgot utáltam: a vitaminokat és az izmokat. (Zajos derűtség.) Most már másképp látom a dolgot. Tulajdonképpen mindegy, hogy milyen szervet vizsgálunk. Az élet mindegyik szervében egyformán nyilvánul meg, mindegyik ugyanazt az alapvető funkciót tárja elénk.

Ezután megmagyarázta, mit jelent az izom-contractio problémája. Milyen mechanizmus teszi képessé az izmot, hogy egyszerre rövidbe és vastagabbá váljék? Ez a kérdés 100 év óta foglalkoztatja

a fiziológusokat, sok teóriát is csináltak rá.

— Elsősorban arra van szükség — mondta a nagy tudós —, hogy legnagyobb odaadással, szerénységgel próbáljuk szétszedni ezt a masinát és megismerni alkatrészeit, kimérni rajta mindent, megismerni fizikáját, kémiaját. Részletesen foglalkozott az izom lényegével és Szent-Györgyi hatalmas tudásával fordított arányú egyszerűséggel és érthetőséggel világította meg kutatásainak lényegét. Nagyszerű magyarázatát adta, honnan veszi az izom az energiát: az adenosin trifoszfát két foszforsav kötésből, amely 11.000 kalóriát képvisel. Elmondotta kutatásának egész történetét, útját, a sok próbálkozást, amelyek meghozták az eredményt. A már régebben ismert myosinról, az izom legfontosabb anyagáról mondott el, még eddig nem hallott dolgokat.

Tisztaban voltunk vele — folytatta —, hogy a kutatások eredménye azon fordul meg, hogy az ember nyitott szemmel járjon és minden apróságot megfigyeljen.

A legnagyobb élményem volt tudományos kutatásaim alatt, hogy az izomból sikerült kikészíteni egy olyan szálat, amely bizonyos körülmények között összehúzódott és munkáját a mikroszkóp alatt meg lehetett figyelni. Ez volt az actomyosin.

Nagyon sok érdekes és frappáns részletet mondta el munkatársival folytatott kísérletsorozatának, melyek eredménye az volt, hogy kémiai úton sikerült előállítani az izomrágás jelenségét. Kifejtette azt a meggyőződését, hogy az élet legprimitívebb jelenségeinél az ionok nagy szerepet visznek. Erre bizonyítékokat is tudtak szerezni. A, ion-reakciók különféle változásokat képesek előidézni. Hangoztatta, hogy a természetben lustaságot lehet tapasztalni, amely sohasem végez felesleges munkát. Különösen érdekesek a hullákon végzett kutatások. A legújabb kísérletek bebizonyították, hogy az itt feltárt érdekes jelenség nemcsak a kémcsövekben in-vitro folyik le, hanem ezek az ismertek az élő szervezetben lejátszódó izomösszehúzódásra is érvényesek.

Hosszantartó tapsviharral köszönte meg a közönség a nagyszerű előadást és dr. Went István elnök Szent-Györgyi professzornak tudományos értékekben nagyon gazdag és lebilincselő előadásáért a társaság hálás köszönetét tolmácsolta. Történelmi jelentőségűvé avatta ezt az ülést azzal, hogy új vizsgálatairól itt számolt be először Szent-Györgyi professzor.

Nem lanyhul az angliai náthaláz járvány

Stockholm, december 16. Stockholmba érkező jelentések szerint az angliai náthalázjárvány még mindig nem lanyhult. A Daily Telegraph szerint a halálos esetek száma ezen a héten elérte az ezret. Az orvosok azt hiszik, hogy a járvány, e hónap végén éri el tetőpontját. (MTI)

Illúziók

Frankó Andor szegedi gyógyszerész híres vadász volt a régebbi években. Nem ambicionálta kizárólag a nyulat, mint a helyi Stüssik, hanem Erdélyben bérelt magának vadászterületet, ahol a szarvasbőgésen kívül gyönyörűséget ad a medvekaland, fajdkakas dürgését lehet kilesni a virradat előtti szürkületben, megszelídíthetetlen vadmacska szeme küld reflektorfényt a bokorból, vagy farkas jelenti hasonlatokban halálra nyűt étvágát.

Az Erdélyben töltött idő volt Frankó legnagyobb gyönyörűsége, az együttjáró fáradtság meg se kottyant, felüdülve érkezett haza onnan az egyhangu sik alföldre.

Aztán közbejött Trianon és vele a világtörténelem leghazugabb hamisítása, Frankó el volt zárva a szórakozásától. Amugy se igen engedtek át olyan könnyen bárkit a nemzeti becső erkölcséket aggodalmasan takarogató fratyék, hát még puskás embert, aki biztosan talál, habár nem orozva lő.

Últ tehát itthon emésztő vágyakozással, olthatatlan vadászszenvetéllyel, ami néha szinte buskomorra tette. Amig aztán kitalált valamit. A családja csak azt látta, hogy gyakran bezárkózik a szobájába, pedig szelíd szerelmű őszi idő van, a falevelek most cserélik új színbe a kosztyűket s legalább illenek kitárni a buszuzó napnak. Frankó meg épp ilyenkor zárkózik be. Azonfelül titokzatos, furcsa siphangokat lehet belőlről hallani, valami fájdalmasan vágyakozófélt, mikor azonban újra megjelenik a gyógyszerész, nyoma se látszik rajta a levertségnek.

Istenem, pedig olyan egyszerű volt az egész! A sip a szarvas hangját utánolta, mikor társadalmi hölgytagjait csalogtja s azok fülével ágaskodnak, hogy merre van a bögő gavallér, lesz-e az érdekükben halálos párba, vagy sem? De Frankó fufogatva a sipját, ott érezte magát a végtelen lomboszatú erdőben, amelytől megfeszítették és boldog volt ezzel is.

Láttam aztán a fűrj illúzióját is. Aránylag kis madár a fűrj, csirkében hasonló párjáért szemrebbenés nélkül elkernek husz pengőt homoki delnőnk, de a mi vidékünket nem kedveli. Torontál déli részét sokkal jobban. Nálunk kalitkába zárják, mint a karnárt, ott busul a végtelen távlatok után.

Azonban Luca-napján buzát ültet tányérba a hagyományokhoz ragaszkodó család, a buza kicsirázik és egykettőre nőni kezd. Először olyat mutat, mint a falusi tanító ur felfelé kékelt sörte haja, aztán tulhalad ezen a méreten és karácsony hetében már arasznyi magas.

A tányér a buzával véletlenül ott van közel a fűrj kalitkájához, a madár közömbössége lassan felolvad és izgalomba csap át, figyeli, nézi, amíg egyszerre kitör belőle az ujjongás.

— Pitypataty, pitypataty! A buza már akkora, hogy elbujhatna benne, kacéran zöldel feléje s ő azt dalolja, hogy itt a nyár. Lehet, hogy mondja is, csak mi nem értjük, akik pedig hozzá hasonlóan annyi illúziót álmodunk tél fagyában is a nyárról.